

2021

SANSKRIT — HONOURS

Second Paper

(Course-I)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 15)

1. (a) गङ्गादासस्य छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य यतिलक्षणं गणविभाजनं वा समासतः आलोच्यताम्। 3
- (b) अधोलिखितानां द्वयोः वृत्तयोः लक्षणं संस्कृतभाषया सोदाहरणं निर्णयम्। 3×2
शिखरिणी, स्रग्धरा, भुजङ्गप्रयातम्, वसन्ततिलकम्, प्रहर्षिणी।
- (c) अधोलिखितानां द्वयोः चरणयोः छन्दोनिर्णयः गणविभाजनपूर्वकं सलक्षणं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च करणीयः। 3×2
- (i) सा निन्दन्ती स्वानि भाग्यानि वाला
- (ii) कश्चित्कान्ताविरहगुरुणा स्वाधिकारप्रमत्तः
- (iii) अभिजनवतो भर्तुः श्लाघ्ये स्थिता गृहिणीपदे
- (iv) तपःक्षमं साधीयतुं य इच्छति।

Unit - II

(Marks : 25)

2. Narrate in your own words the episode of Brahmācārīn in the first act of the drama Svapnavāsavadattam and show its dramatic significance. 6+4

Or,

Compare and contrast between the characters of Vāsavadattā and Padmāvati as depicted in Bhāsa's Svapnavāsavadattam. 10

Please Turn Over

3. Translate **any one** of the following verses into Bengali **or** English : 5×1
- (a) कार्यं नैवार्थेर्नापि भोगैर्न वस्त्रे-
नाहं काषायं वृत्तिहेतोः प्रपन्नः।
धीरा कन्येयं दृष्टधर्मप्रचारा
शक्ता चारित्रं रक्षितुं मे भगिन्याः॥
- (b) दुःखं त्यक्तं बद्धमूलोऽनुरागः
स्मृत्वा स्मृत्वा याति दुःखं नवत्वम्।
यासा त्तेषा यद् विमुच्येह वाष्पम्
प्राप्तानूया याति बुद्धिः प्रसादम्॥
4. यथाभिमतमेकस्य संस्कृतभाषया सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या : 7×1
- (a) प्रद्वेषो बहुमानो वा संकल्पादुपजायते।
भर्तृदाराभिलाषित्वादस्यां मे महती स्वता॥
- (b) कः कं शक्तो रक्षितुं मृत्युकाले
रज्जुच्छेदे के घटं धारयन्ति।
एवं लोकस्तुल्यधर्मा वनानां
काले काले छिद्यते रुद्यते च॥
5. (a) कस्यचिदेकस्य व्युत्पत्तिः निर्णया। 1
- (i) प्रद्वेषः in 4(a)
(ii) रुद्यते in 4(b)
- (b) विग्रहवाक्यं प्रदाय समासनाम लिख्यताम् (कस्यचिदेकस्य) 2
- (i) प्राप्तानूण्या in 3(b)
(ii) दृष्टधर्मप्रचारा in 3(a)

Unit - III

(Marks : 10)

6. (a) Translate the following into English : 10
- पुरा वीधिसत्त्वः कोशलदेशे कस्मिन् द्विजकुले जातः। तस्य तिस्रः कन्या अभवन्। तासां विवाहात् प्रागेव स पञ्चत्वं गतः। परजन्मनि स स्वर्णहंसो भूत्वा हिमालयप्रदेशस्य कस्मिंश्चित् सरसि स्थितः। तस्य जन्मान्तरस्मृतिस्तु नापगता।

Or,

- (b) Translate the following into Sanskrit : 10
- Life is war. There are ups and downs there. Happiness and misery revolve like a wheel. Happiness and sorrow go and come like sunrays and cloudy weather. The company of a good friend increases our pleasure and decreases our sorrow. So, some real friends are necessary.